

חוי דעת

לימודי דעת
LIMUDEI DAAT
ללמוד • לדעת • להתקדם

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת | מרכז ללימודי הלכה

עלוך

יום הכיפורים

בגליון השבוע

הלכות יום הכיפורים

אין ללמוד הלכה למעשה מתוך גליון זה. בכל שאלה יש להוועץ במורה הוראה.

הלכות יום הכיפורים

ערב יוה"כ

כפרות

נוהגין ליקח תרנגול לבן ולזכר ותרגולת לבנה לנקבה וכשמחזיקים אותם אומרים את הנוסח כמו שכתוב בסדור, ואח"כ שוחטים אותם ומעריכים שווים ונותנים לעניים.

יש אומרים שאפשר לעשות מנהג כפרות בדג או בכסף.

פיוס

עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו. לכן צריך כל אחד לבקש מחילה ממי שהוא פגע בו.

תפילה

אין אומרים בתפילת שחרית מזמור לתודה. גם לא אומרים פרשיות הקרבנות השייכים ליחיד.

יש להתוודות במנחה קודם סעודה מפסקת.

אכילה

מצוה מהתורה לאכול בערב יום כיפור ולהרבות בסעודה. ואסור להתענות אפילו תענית חלום.

טבילה

מנהג לטבול בערב יו"כ, וגם אנשים

מי שחטא כנגדו בין בגופו בין אם דבר עליו לשון הרע וכו'.

יום הכיפורים

ביום כיפור אנו אסורים בחמישה דברים (עינויי הגוף): אכילה, שתיה, רחיצה, נעילת הסנדל, ותשמיש המיטה.

אכילה ושתיה

אסור לאכול ולשתות ביום הכיפורים.

ילדת עד שלושה ימים אינה צמה, ביום הרביעי ללידתה - תאכל לשיעורים.

חולה שיש בו סכנה - אוכל ושותה ביום הכיפורים לפי "שיעורים"

אדם שפסקו לו לשתות ישתה לפי "שיעורים" - וכל אחד ישאל שאלת רב בנוגע ל"שיעורים".

ילדים מתחת לגיל 9 - אין להקפיד עליהם, מגיל 9 יצומו מס' שעות.

ילדים הקרובים לגיל מצוות - ירגילו אותם לצום במעט שעות יותר.

רחיצה

רחיצה - אסורה ביום הכיפורים.

הנוטל ידיים בבוקר - נוטל עד קשרי (סוף) האצבעות, ולא עד סוף כף היד.

אף היוצא משרותים ינהג כן, ולא יטול

שאינם רגילים לטבול בכל ימות השנה טובלים בערב יום כיפור מפני קדושת היום.

קבלת התענית

יש הסוברים שמיד עם גמר סעודה מפסקת מתחילה התענית, ולכן אם רוצה לאכול או לשתות לאחר ברכת המזון יש לומר לפני ברכת המזון שעדיין אינו מקבל על עצמו את התענית. [או עכ"פ יחשוב כן בליבו].

הדלקת נרות

אשה המדליקה נרות מברכת "להדליק נר של יום הכיפורים" ועוד מברכת ברכת "שהחיינו". ברגע שאשה מדליקה נרות - חלים עליה כל דיני יום כיפור, ולכן אם מעוניינת לנסוע תתנה תנאי שאינה מקבלת עליה את החג בהדלקה.

מדליקים נר חיים (=נר נשמה) בעבור כל איש נשוי בבית (ולא על נשים), בנוסף מדליק נר נשמה לעילוי נשמות הנפטרים.

נוהגים ללבוש בגדי לבן (קיטל) כיון שהוא בגד מתים וע"י זה יכנע לבבו.

מחילה

בתפילה זכה מזכירים בפירוש שאנו מוחלים לכל אחד, ומי שאינו אומר תפילה זו יאמר בפיו שהוא מוחל לכל

יותר מפעם אחת.

מי שאוכל ביום הכיפורים - נוטל את כל כף היד.

נעילת נעליים

אסור לנעול נעלי עור ביום הכיפורים. ילדים - החל מגיל 6 (גיל חינוך) לא ינעלו נעלי עור.

נעלי גומי - אפילו אם הן נוחות - מותרות, וככל שהסוליה דקה יותר - הנעל מהודרת יותר.

אמירת וידוי

את הוידוי "אשמנו בגדנו" וכו' צריך לומר בעמידה (שו"ע תר"ז סעיף ג')

אין להשען על שום חפץ בזמן הוידוי כי ההשענות נחשבת לשיבה.

הבדלה

מותר לשתות מים מיד בצאת הצום לפני הבדלה (צריך לומר "ברוך המבדיל" ואז לשתות)

בהבדלה מברכים "בורא מאורי האש" רק על נר הדולק כבר מערב יום כיפור.

נוסח ההבדלה כמו בכל מוצאי שבת, יש כאלו שלא נהגו לברך על הבשמים והמברך לא הפסיד.

אין להניח דברי מזונות על השולחן בזמן ההבדלה.

אוכלים ושמחים במוצאי יו"כ ונחשב קצת יו"ט. ומתחילים בבניית הסוכה.

י"ג מידות של רחמים

"ויעבור ד' על פניו ויקרא"

תפילת י"ג מידות של רחמים פותחת במילים: "ויעבור ד' על פניו" הנה השכינה עברה על פני משה, ואז קרא הקב"ה בפניו את סדר י"ג המדות ואמר לו: דע, שבמדות רחמים אלו אני מנהג את עולמי, וכל זמן שישראל חוטאים וחוזרים בתשובה ומזכירין י"ג מידות אלו מובטח להם שהקב"ה יענה אותם.

ולפי שאסור להזכיר אותן בלא כוונה נביא כאן הסבר קצר על מידות הרחמים.

ה' - מרחם על האדם לפני החטא.

ה' - מרחם על האדם אחר החטא.

א-ל - מידת חוזק.

רחום - מרחם שלא תבוא צרה.

וחנון - מרחם בשעת הצרה, יש אומרים "חנון" מלשון מתנת חנים.

ארך אפיים - ממתין להפרע.

ורב חסד - מתנהג לפנים משורת הדין, כי נותן לאדם יותר ממה שמגיע לו.

ואמת - נאמן לשלם שכר לעושי

רצונו.

נוצר חסד לאלפים - שומר חסד לאלפי דורות (זכות אבות)

נושא - מעביר ומוחל.

עיון - זדון.

ופשע - מרדות להכעיס.

וחטאה - שגגה.

ונקה - אינו מותר אפילו רושם של חטא לשבים בתשובה.

מן הפסוק "והלכת בדרכיו ודבקת בו" אנו למדים שמצווה עלינו לדבוק במידותיו של ד', מה הוא "רחום" אף אתה רחום, מה הוא "חנון" אף אתה היה חנון, מה ד' "נושא עוון" - אף אתה היה מעביר על מידותיך - כך מובטח לנו שתפילה זו לעולם לא תשוב ריקם, ונזכה לצאת זכאים בדין, אמן.

תפילת י"ג מידות נאמרת רק בציבור (עשרה אנשים ויותר) ובעמידה.

המתפלל יחידי ידלג על תפילה זו, או יאמר אותה בטעמים כאילו קורא בתורה. ■

חשוב לדעת

לכל לומדינו היקרים והחשובים!

אנו מבקשים סליחה ומחילה אם חלילה נהגנו כלפיכם שלא כשורה במחשבה דיבור או מעשה, לומדים בהווה או בעבר שאנו חייבים להם תשלומים, שיעורים, או מבחנים לפנות אלינו בהקדם. יה"ר שלא תצא תקלה מתחת ידינו.

**גמר חתימה טובה!
הרבנים וצוות לימודי דעת**